

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.610/2018/8.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Molnár Ferencné dr., előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró

Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2019. április 25.
Az ügy tárgya: közokirat-hamisítás büntette
Terhelt(ek):

Első fok: Tatabányai Járásbíróság, 28.B.328/2015/5., ítélet, tárgyalás,
2015. október 30.
Másodfok: Tatabányai Törvényszék, 8.Bf.329/2015/8., végzés, nyilvános ülés,
2016. június 1.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt és védője
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a közokirat-hamisítás büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Tatabányai Járásbíróság 28.B.328/2015/5. számú ítéletét és a Tatabányai Törvényszék 8.Bf.329/2015/8. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Tatabányai Járásbíróság a 2015. október 30. napján kelt 28.B.328/2015/5. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki közokirat-hamisítás büntetésében [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont], ezért őt megrovásban részesítette.
- [2] Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2016. június 1. napján jogerős 8.Bf.329/2015/8. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [3] Az eljárt bíróság által megállapított tényállás lényege a következő. A terhelt ügyvéd. A Bt.-nek beltagja és képviselője 2009-ben az 1. számú tanú volt, kültagja a 2. számú tanú. A cég székhelye a beltag és a kültag - házastársak - közös lakóhelye, ahonnan azonban elköltöztek, viszont az új főbérlo nem járult hozzá, hogy az 1. és 2. számú tanú a bt.-jük székhelyét a bérleménybe

bejegyeztessék. Az 1. számú tanúnak ezért szüksége volt egy székhelyként megjelölhető ingatlanra, ezért elfogadta az ügyvédje, a terhelt ajánlatát, hogy az ingatlant jelentsék be a cég székhelyeként. A terhelt a bejegyzési engedély megadására - a tulajdonossal kötött írásbeli megbízás alapján - jogosult volt. Az ügyvéd terhelt és a cégvezető, az 1. számú tanú tisztában voltak azzal, hogy a székhely a cég bejegyzett irodája, levelezési címe, ahol az üzleti, hivatalos iratok átvétele, érkeztetése, rendszerezése és rendelkezésre tartása történik, ahol biztosítani kell a céges levelek folyamatos átvételét, és amit cégtáblával kell jelölni. A bt. a 2009. február 19-én megtartott taggyűlésen módosította a társasági szerződését, és a cég székhelyeként fenti ingatlant jelölte meg, holott az 1. számú tanúnak nem állt szándékában a házban irodát létesíteni és fenntartani, ezért nem is intézkedett, de tudta azt is, hogy az ingatlan a jellegénél és fekvésénél fogva nem is alkalmas a cégiroda létesítésére. A terhelt a társasági szerződés módosításában feltűntette azt is, hogy a központi ügyintézés helye. Az 1. számú tanú az irodakénti bejelentés előtt a házat nem tekintette meg, az ott lakó személyt nem ismerte, vele nem egyezett meg a levelek átvételében, egymás elérhetőségét sem ismerték; a változásbejelentés után nem az új székhelyre, hanem lakcímére érkeztek a bankszámla kivonatok, hatósági iratok, de a könyvelése is a lakcímén volt fellelhető. Az ingatlant ajánló terhelt szintén tudta, hogy az 1. számú tanú nem fog ott irodát berendezni és működtetni, mert a ház adottságainál fogva nem is alkalmas ilyen célra, ennek ellenére elkészítette és ellenjegyezte, a Győri Törvényszék mint Cégbíróshoz 2009. március 9-én elektronikus úton - a székhelyváltás bejegyzése végett - benyújtotta a taggyűlési jegyzőkönyvet, a társasági szerződés módosítását, az egységes szerkezetbe foglalt társasági szerződés és változásbejegyzés iránti kérelmet, amelyekben a bt. új székhelyeként - általa is tudottan valótlanul - az ingatlant tüntette fel; feltűntette ugyanakkor azt is, hogy a Bt. központi ügyintézésének helye másik ingatlanban van. A cégbíróság a fiktív székhely címet - a terhelt által szerkesztett és ellenjegyzett iratok alapján - 2009. március 9-én bejegyezte, ezáltal a terhelt szándékosan közreműködött abban, hogy a közokiratnak megfelelő cégnyilvántartásba valótlan adat kerüljön bejegyzésre. A cégbíróság emellett bejegyezte a központi ügyintézés helyét is.

II.

- [4] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt és védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 648. § a) pontját megjelölve, felmentése érdekében. Indokai szerint a cég változásbejegyzési kérelmének elkészítésekor az üzletvezetőt tájékoztatta a minimális feltételekről, a cégtábla kifüggesztéséről, postai küldemények átvételének kötelezettségéről, ugyanakkor nem volt az Bt.-nek vezető tisztségviselője, sem jogi képviselője, csupán a szóban forgó ingatlan hasznosítója. Az eljáró bíróság vele szemben megrovást alkalmazott, amely arra utal, hogy cselekménye az elbíráláskor nem volt veszélyes a társadalomra, ugyanakkor álláspontja szerint alapos okból tévedett is cselekménye társadalomra veszélyességében. Nem tudhatta, hogy a cég a bejegyzett új székhelyén nem működött volna, nem láthatta előre a székhely használatra vonatkozó keretjogszabályok, illetve joggyakorlat megváltozását sem. Hivatkozott arra, hogy a változásbejegyzési kérelem elkészítésekor cégjogilag és büntetőjogilag is az addig kialakult gyakorlatnak megfelelően járt el, az elkövetéskor nem tudott tény, illetve az a téves feltevés, hogy a székhely valóságának minimális feltételei az ügyvezető részéről teljesülni fognak pedig tévedés miatt kizárja büntetőjogi felelősségre vonását.
- [5] A Legfőbb Ügyészség BF.12/2019/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak tartotta. Az ügyészi álláspont szerint az irányadó tényállás alapján a terhelt tudta, hogy az 1. számú tanú nem fog a cég székhelyén bejegyzett irodát berendezni és működtetni, az indítvány tehát a tényállással ellentétes tényadatok alapján vitatta a bűnösség megállapítását; azaz a terhelt tévedését - mint büntethetőséget kizáró okra - olyan tényadatokra alapította, amelyekkel a tényállás éppen ellenkező tényeket rögzített. Mindezek alapján a felülvizsgálati indítvány elutasítását

indítványozta.

- [6] A Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében az indítványozó kifejtette, hogy álláspontja szerint a büntetőügyben a cégjog által szabályozott keretjogszabály értelmezése csak másodlagosan a büntetőbíróság feladata. Fenntartotta, hogy a változásbejegyzési kérelem elkészítésekor a székhely tekintetében cégjogilag és büntetőjogilag is az addig kialakult gyakorlatnak megfelelően járt el, arról pedig, hogy a székhely valódiságának minimális feltételei az üzletvezető részéről nem fognak teljesülni, nem tudhatott, ezért büntethetőséget kizáró ok - tévedés - folytán felelősségre vonásának akadálya van. Erre tekintettel változatlanul felmentését kérte.

III.

- [7] A terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [8] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi - és nem pedig ténybeli kifogás lehetőségét biztosítja. A Be. 648. § a)-c) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [9] Kétségtelen, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.
- [10] Nem sértett azonban törvényt az eljáró bíróság, amikor a terhelt bűnösségét közokirat-hamisítás büntetében [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont] megállapította.
- [11] Az 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pontja - miként a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontja - szerint az ún. intellektuális közokirat-hamisítás büntetettét az követi el, aki közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba. E bűncselekmény elkövetése esetén az elkövető a közokirat készítőjével valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot közöl, s az e közlés alapján elkészülő okirat valótlan tartalmú, de alakilag nem hamis. E bűncselekmény védett jogi tárgya a közhitelesség, a közokiratok alaki és tartalmi valódiságához fűződő közbizalom.
- [12] Az 1978. évi IV. törvény 27. § (1) bekezdése szerint nem büntethető az elkövető olyan tény miatt, amelyről az elkövetéskor nem tudott.
- [13] A (2) bekezdés pedig kimondja, hogy nem büntethető, aki a cselekményt abban a téves feltevésben követi el, hogy az a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka van.
- [14] A (3) bekezdés szerint a tévedés nem zárja ki a büntethetőséget, ha gondatlanság okozza, és a törvény a gondatlanságból eredő elkövetést is bünteti.
- [15] A 274. § (3) bekezdése alapján, aki az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott közokirat-hamisítást gondatlanságból követi el, vétség miatt büntetendő.
- [16] A közhiteली nyilvántartások eredendően arra szolgálnak, hogy a bejegyzett jogok és tények fennállását hitelesen tanúsítsák. Jelen ügyben a közokirat a nyilvántartás, ami a nyilvántartó, a nyilvántartást kezelő, a nyilvántartást használó előtt, számára tanúsítja a nyilvántartásba felvétel végett közölt akaratot. Ennek az akaratnak a lényege, hogy a cégnek - a beltág és kültag közös lakóhelyének megváltozása folytán - más lesz a székhelye.
- [17] Ebből - a közhiteles nyilvántartás, vagyis a közbizalom - szempontjából valójában nem annak van jelentősége, hogy miért és más helyen, helységben lesz a székhely, hanem annak, hogy a nyilvántartási adat megváltozik. Jelen ügyben a büntetőjogi megítélés szempontjából nem annak van jelentősége, hogy mi hordozza, biztosítja ezen adat nyilvántartásba kerülését és megváltozását, hanem annak, hogy ezen adat nyilvántartásban léte a valóság, illetve a valóságnak megfelelő akarat tanúsítója-e. Vagyis a cég székhelye valóban az abban feltüntetett cím-e.
- [18] Az ítéleti tényállás viszont egyértelműen rögzíti, hogy az 1. számú tanúnak szüksége volt egy székhelyként megjelölhető ingatlanra, ezért elfogadta a terhelt ajánlatát, hogy az ingatlant jelentsék be a cég székhelyeként. A terhelt a bejegyzési engedély megadására az ingatlan tulajdonosával

kötött írásbeli megbízás alapján jogosult volt. Az 1. számú tanú az irodakénti bejelentés előtt a házat nem tekintette meg, az ott lakó személyt nem ismerte, vele nem egyezett meg a levelek átvételében, egymás elérhetőségét sem ismerték; nem állt szándékában a házban irodát létesíteni és fenntartani, ezért nem is intézkedett, de tudta azt is, hogy az ingatlan jellegénél és fekvésénél fogva nem is alkalmas cégiroda létesítésére. Az ingatlant ajánló terhelt szintén tudta, hogy az 1. számú tanú nem fog ott irodát berendezni és működtetni, mert a ház adottságainál fogva nem is alkalmas ilyen célra, ennek ellenére elkészítette és ellenjegyezte, majd a Győri Törvényszékhez mint Cégbírósághoz be is nyújtotta a székhelyváltás bejegyzés iránti kérelmet, melyben a bt. új székhelyeként általa is tudottan valótlannal az ingatlant tüntette fel.

- [19] Nem alapos az indítvány tévedésre történő hivatkozása sem (1978. évi IV. törvény 27. §).
- [20] A tényállás egyértelműen rögzíti azon tudati tényeket, amelyekből a terhelt tudattartalmára vonatkozó következtetések egyértelműen levonhatók. Eszerint ugyanis a terhelt - saját védekezésében előadottak szerint is - öt cég bejelentését intézte a szóban forgó ingatlanba, egyfajta „székhely szolgáltatásként”, amit akkoriban még nem tiltott az ügyvédi törvény. A terhelt - az 1. számú tanú beltaggal, a cég képviselőjével együtt - tudta, hogy az ingatlan jellegénél és fekvésénél fogva nem is alkalmas cégiroda létesítésére; továbbá a terhelt tudta azt is, hogy az 1. számú tanú nem fog ott irodát berendezni és működtetni, ennek ellenére ügyvédként a változásbejegyzés iránti kérelmet benyújtotta. Ezen elkövetéskori tudatára vonatkozó tények alapján tévedése, miként gondatlansága fel sem merülhet.
- [21] Következésképpen a Bt. székhelye vonatkozásában olyan adatközlés történt a közhiteles nyilvántartással, ami nem valós, azaz valótlannal tartalmú változásnak bejegyzését célozta. A közhiteles nyilvántartásba ilyen módon bejegyzett jogok és tények nem a valóságnak, hanem pusztán a bejegyzést kezdeményező - valótlannal - nyilatkozatainak felelt meg.
- [22] Következésképp a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására az 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt közokirat-hamisítás büntette miatt a büntető anyagi jogszabályok megsértése nélkül került sor.
- [23] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerint olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.
- [24] Ekként a Kúria a terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján a terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

IV.

- [25] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [26] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételtelen előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételtelen előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2019. április 25.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Molnár Ferencné dr. s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró

Kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző